

s její neodporovatelností. Poněvadž žalobce nesporně neprovedl odpor do dvou let ode dne doručení podání, jímž po prvé oznámil žalované úmysl podati odpůrčí žalobu, totiž od 22. června 1926, nemůže již smlouvě odporovati z důvodů § 2 čís. 2 a 3 a § 3 odp. zákona, nýbrž jen za předpokladů § 2 čís. 1 téhož zákona.

Čís. 13531.

Příročí podle zákona ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n.

Byla-li pohledávka, jež tu byla již před povolením příročí, zajištěna postoupením směnek, když již bylo výstavci povoleno příročí, jde o jednání neplatné. K neplatnosti té jest přihlížeti z úřadu, třeba nebyla namítána ve směnečných námitkách.

Tuto neplatnost lze namítnouti i indosatáři, jenž se účastnil neplatného právního jednání a věděl v době, kdy přijal směnky k zajištění své pohledávky za výstavcem, že výstavci bylo povoleno příročí.

(Rozh. ze dne 11. května 1934, Rv II 319/34.)

Žalující banka vymohla si směnečné platební příkazy proti přijatelům čtyř směnek, jež převědł na žalobkyni Úvěrní ústav nevyplněným rubropisem k zajištění pohledávky žalobkyně za Úvěrním ústavem. Procesní soud první stolice ponechal směnečné platební příkazy v platnosti, odvolací soud je zrušil. Důvody: Není sporu o tom, že Úvěrnímu ústavu bylo povoleno příročí od 18. ledna 1933 do 31. března 1934. Z výpovědí svědků plyne, že žalobkyně jest v obchodním spojení s Úvěrním ústavem, že z tohoto obchodního spojení vznikla žalobkyni pohledávka ve výši 36.000 Kč a že žalobkyně žádala od Úvěrního ústavu buď zaplacení této pohledávky neb dostatečné její krytí, po případě doplnění tohoto krytí, což se stalo tím způsobem, že Úvěrní ústav zaslal žalobkyni dne 15. dubna 1933 ke krytí shora uvedeného salda, které počátkem roku 1933 činilo 36.000 Kč, 4 směnky po 5.000 Kč, které jsou předmětem tohoto sporu. Jak svědci výslovně potvrdili, bylo jim známo, že Úvěrnímu ústavu bylo povoleno příročí a že přes to směnky byly žalobkyní přijaty k zajištění pohledávky žalující strany proti Úvěrnímu ústavu ve výši 36.000 Kč. Podle § 5 odst. (1) zák. ze dne 10. října 1924 čís. 240 sb. zák. a nař. o příročí k ochraně peněžních ústavů a jejich věřitelů nesmějí za příročí býti staré pohledávky ani pojišťovány ani vypláceny ani jakýmkoliv způsobem uspokojovány. Úvěrní ústav tedy nesměl starou pohledávku, která podle udání svědků již existovala začátkem roku 1933, tedy před povolením příročí, zajistiti postoupením čtyř směnek, poněvadž postoupení směnek se příčí ustanovení zákona shora citovaného. Směnka sice jest odloučena od právního jednání (na př. od zápůjčky), které bylo podkladem pro vystavení směnky, ale je-li směnka ještě v rukou věřitele, s nímž bylo ono právní jednání sjednáno, jsou přípustny námitky plynoucí z onoho právního jednání, které bylo podkladem pro vystavení směnky. V souzeném případě lze tuto námitku vznést s úspěchem také proti indosatáři směnky, ježto žalobkyně se účastnila tohoto neplatného jednání a věděla, že Úvěrnímu ústavu již povoleno bylo příročí v době, kdy přijala směnky

ku zajištění své pohledávky proti Úvěrnímu ústavu. Jest tedy přenesení směnek biano indosamentem neplatné, ježto takovéto plnění má v zápětí neplatnost celého právního jednání jakožto smlouva, která se přiči zákonnému zákazu (§ 879 obč. zák.). Nehledíc k tomu, že již zajištění pohledávky staré jest zákonem zakázáno za dobu trvání příročí, má žalobáním směnek pohledávka žalobkyně proti Úvěrnímu ústavu býti uspokojena, což rovněž jest nedovolené. Právem proto strana žalovaná uplatňuje, že nelze se domáhati směnečného závazku, jenž byl způsobem přičícím se zákonu na žalobkyni přenesen. Při tom nijak nepadá na váhu, že námitka tato nebyla uplatňována v námitkách v třídení lhůtě ku vznesení námitek, poněvadž na neplatnost jednání musí býti vzat zřetel z úřadu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle zjištění odvolacího soudu měla dovolatelka za Úvěrním ústavem počátkem roku 1933, tedy před povolením příročí Úvěrnímu ústavu, pohledávku 36.000 Kč a žádala od něho buď její zaplacení, nebo krytí, po případě doplnění krytí, čemuž Úvěrní ústav vyhověl, zaslav jí dne 15. dubna 1933 ke krytí dlužného zůstatku sporné směnkou a dovolatelka je přijala k zajištění své pohledávky. Odvolací soud právem shledal v tomto převodu směnek neplatné jednání po rozumu § 5 (1) zákona ze dne 10. října 1924 čís. 240 sb. z. a n. a § 879 obč. zák. Předpisy zákona čís. 240/1924 sb. z. a n. jsou právem velícím a jest k nim hleděti z úřadu, a není proto překážkou, že žalovaní výslovně v písemných směnečných námitkách nenamítali neplatnost převodu s ohledem na povolené příročí.

Odvolací soud náležitě také dolíčil, že námitku neplatnosti, pokud se týče nicotnosti, mohou žalovaní uplatňovati proti dovolatelce jako indosatáře, a stačí dovolatelku odkázati na příslušné důvody napadeného rozsudku, jež nebyly vyvráceny vývody dovolání.

Čís. 13532.

Záznam zástavního práva pro převodní poplatek nemá v zápětí, že promlčení převodního poplatku zůstává přerušeno, pokud záznam nebyl podle § 45 knih. zák. vymazán.

(Rozh. ze dne 12. května 1934, R I 455/34.)

Rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost přikázal soud první stolice eráru převodní poplatek v přednostním pořadí. Rekursní soud změnil napadené usnesení v ten rozum, že nepřikázal eráru v přednostním pořadí převodní poplatek. Důvody: Stížnost jest oprávněná, neboť z exekučního spisu se zjišťuje, že platební rozkaz o převodním poplatku byl vydán dne 7. prosince 1927, že dne 20. února 1928 pro tento poplatek bylo zaznamenáno právo zástavní a že dne 10. srpna 1931 k spravení záznamu byl vykonán vklad zástavního práva. Převodní poplatek požívá sice podle § 72 popl. zák. ze dne 9. února 1850 čís. 50 ř. zák. přednostního práva zástavního, toto